

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 10 grudnia 2025 r.

Poz. 7667

UCHWAŁA NR XIII/114/2025 RADY GMINY LIPNICA WIELKA

z dnia 8 grudnia 2025 roku

w sprawie: przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2026–2028”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1153) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 49), Rada Gminy Lipnica Wielka uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się dokument pod nazwą „**Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2026–2028**”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Program ma na celu w szczególności:

- 1) Wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej;
- 3) Wspierania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- 4) Rozwijanie systemu pieczy zastępczej na terenie gminy.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipnica Wielka.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Karkoszka

Załącznik do
UCHWAŁY NR XIII/114/2025
RADY GMINY Lipnica Wielka
z dnia 08 grudnia 2025 roku

GMINA LIPNICA WIELKA

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2026 - 2028

Opracowała: AGNIESZKA WRÓBLEWSKA

Wstęp.....	2
I. Podstawy prawne opracowania programu.	3
II. Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Lipnica Wielka.....	4
1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji.	5
II. Odbiorcy Programu.	16
III. Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Lipnica Wielka w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.....	17
IV. Planowanie działań.....	18
1. Obszary priorytetowe Gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.	18
2. Oczekiwane rezultaty realizacji Programu.....	18
3. Cele i harmonogram wdrażania Programu.....	20
4. Źródła finansowania Programu.	30
V. Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń.	31
Spis tabel	33

Wstęp

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną.

Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych: rzetelnej i trafnej diagnozy sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska, analizy przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej, dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą.

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest częścią gminnego systemu pomocy społecznej. Aby system wspierania rodziny i dziecka przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 poz. 49 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 ma za zadanie zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie, angażującego zasoby gminy. Dlatego też program został opracowany przy wsparciu osób, które na co dzień pracują na rzecz dziecka i rodziny.

Partycypacyjne opracowanie programu sprawia, iż program jest dostosowany do potrzeb i możliwości lokalnej społeczności.

I. Podstawy prawne opracowania programu.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.) określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz tryb ich udzielania. Definiuje cel pomocy społecznej, jako „umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.” (art. 2, pkt 1.) Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem (art. 3, pkt 1,2).

Cel pomocy społecznej, rodzaje problemów i potrzeb, przewidziane zadania koncentrują się przede wszystkim na rodzinie. W Ustawie o Pomocy Społecznej uwzględniono obszary odnoszące się bezpośrednio do rodziny, koncentrując się na działaniach mających zapobiegać i łagodzić skutki różnego typu nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Powiązany dokumentem jest Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2025 poz. 49 z późn. zm.) skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, gdzie kompleksowo określone zostały zasady i formy wsparcia oparte na podmiotowości rodziny i dziecka. W ustawie czytamy wprost: „... dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)”. Ustawa ta nakłada na gminy obowiązek posiadania 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny (art. 176).

Program jest zgodny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica Wielka na lata 2026-2035.

Podstawy prawne programu:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2025 poz. 1338 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 poz. 1939 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2025 poz. 214 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2025 poz. 1208 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 1673 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2025 poz. 49 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2025 poz. 438 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 poz. 1335 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 poz. 246 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 poz. 1512 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 poz. 1576);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 poz. 1829).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 poz. 1649).

II. Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Lipnica Wielka.

Diagnoza problemów społecznych dotyczących rodziny z terenu Gminy Lipnica Wielka została przeprowadzona w oparciu o dane dotyczące sytuacji oraz problemów rodzin (dane wtórne gromadzone przez instytucje gminne i powiatowe) oraz dane z badania ankietowego bazującego na metodologii CAWI (Computer Assisted Web Interview), skierowanego do mieszkańców Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 118 osób (106 kobiet i 12 mężczyzn). Ankieta została przeprowadzona w związku z przygotowaniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji.

Gmina Lipnica Wielka jest gminą wiejską leżącą w powiecie nowotarskim. Na koniec 2024 roku gminę Lipnica Wielka zamieszkiwało 6014 osób. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców wzrosła o 9,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 37,0 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Lipnica Wielka zawarli w 2023 roku 31 małżeństw, co odpowiada 5,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 0,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,8% mieszkańców gminy Lipnica Wielka jest stanu wolnego, 57,6% żyje w małżeństwie, 4,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,3% to wdowy/wdowcy. Gmina Lipnica Wielka ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 14. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,31 na 1000 mieszkańców gminy Lipnica Wielka. W 2023 roku urodziło się 66 dzieci, w tym 47,0% dziewczynek i 53,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3297 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,10 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2023 roku zarejestrowano 42 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 55 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Lipnica Wielka -13. W tym samym roku 10 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 15 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -5. 60,1%

mieszkańców gminy Lipnica Wielka jest w wieku produkcyjnym, 24,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.¹

1 829 mieszkańców gminy Lipnica Wielka jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 897 kobiet oraz 932 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 16,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,6% wykształcenie policealne, 11,2% średnie ogólnokształcące, a 15,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 27,4% mieszkańców gminy Lipnica Wielka, gimnazjalnym 3,8%, natomiast 19,1% podstawowym ukończonym. 3,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W roku szkolnym 2024/2025 w gminie Lipnica Wielka działały 2 przedszkola oraz 5 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, do których uczęszczało łącznie 283 dzieci. 19,7% mieszkańców gminy Lipnica Wielka w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (19,6% wśród dziewczynek i 19,8% wśród chłopców).

W gminie prowadzi działalność 6 szkół podstawowych, w których w roku szkolnym 2024/2025 kształciło się 767 uczniów. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 27,3% ludności (28,3% wśród dziewczynek i 26,3% wśród chłopców).

Tabela 1. Liczba uczniów i nauczycieli w szkołach dla których organem prowadzącym jest Gmina Lipnica Wielka. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.

Placówki	2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	l. uczeń w	l. nauczycieli	l. uczeń w	l. nauczycieli	l. uczeń w	l. nauczycieli
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi	105	27	109	24	123	20
Szkoła Podstawowa nr 2 im. J. i E. Mików	172	25	175	29	182	28
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki	120	29	119	28	136	24
Szkoła Podstawowa nr 4 im. dr Emila Kowalczyka	93	21	91	23	98	22

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lipnica_Wielka

Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach	77	23	78	23	81	27
Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej	153	26	157	28	147	28

W ramach wsparcia uczniów z niepełnosprawnością w Gminie Lipnica Wielka zrealizowano zadania:

- organizacja kształcenia specjalnego oraz nauczania indywidualnego w szkołach ogólnodostępnych,
- organizacja i finansowanie dowozu uprawnionych uczniów do placówek szkolnych,
- zwrot rodzicom kosztów dowozu dzieci do szkoły organizowanego we własnym zakresie.

Gmina Lipnica Wielka zapewniła kształcenie specjalne w następujących placówkach:

Tabela 2. Liczba uczniów objętych kształceniem specjalnym. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.

Placówki	2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	„0”	I-VIII	„0”	I-VIII	„0”	I-VIII
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi	1	3	2	3	2	4
Szkoła Podstawowa nr 2 im. J. i E. Mików	1	7	0	4	1	5
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki	1	5	1	3	1	5
Szkoła Podstawowa nr 4 im. dr Emila Kowalczyka	1	3	2	3	1	4
Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach	0	4	0	4	0	2
Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej	0	3	0	4	0	5
Publiczne Przedszkole w Kiczorach	2	0	3	0	4	0

Nauczaniem indywidualnym w roku szkolnym 2022/2023 objęto łącznie 3 uczniów, w roku szkolnym 2023/2024 – 3 uczniów i w roku szkolnym 2024/2025 – 2 uczniów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej realizuje zadania własne gminy ze środków budżetu gminy przeznaczonych na pomoc społeczną oraz zadania zlecone gminie

realizowane z dotacji celowej przekazywanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie. Są to zadania i programy:

1. Zasiłki stałe
2. Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze
3. Posiłek w szkole i w domu.

Pomoc i wsparcie w gminie Lipnica Wielka z pomocy społecznej w 2024 roku uzyskało 146 rodzin.

Tabela 3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Rok	2022	2023	2024
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	413	357	324
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób	164	129	125
W tym:			
Osoby długotrwale korzystające	90	89	76
Wiek 0-17	85	56	65
Wiek produkcyjny	67	62	48
Wiek poprodukcyjny	13	11	12
Liczba rodzin	99	87	78
Liczba osób w rodzinach	287	248	215

W latach 2022-2024 liczba osób, którym przyznano świadczenie zmniejszała się. Zmniejszała się też liczba osób długotrwale korzystających ze wsparcia.

Tabela 4. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)</i>			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	164	129	125
Liczba rodzin	99	87	78

Liczba osób w rodzinach	287	248	215
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	77	69	63
Liczba rodzin	75	66	62
Liczba osób w rodzinach	173	140	141
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	91	62	71
Liczba rodzin	46	44	36
Liczba osób w rodzinach	202	186	148

W roku 2024 liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej zmniejszyła się o 23,8% w stosunku do roku 2022.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przyznawanie i wypłata zasiłków stałych i okresowych jest zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. GOPS w Lipnicy Wielkiej w latach 2022-2024 wypłacił następujące świadczenia:

Tabela 5. Zasiłki stałe i okresowe. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Zasiłki stałe ogółem (liczba osób)	15	15	13
Kwota świadczeń (PLN)	98 275	93 986 zł	114 948 zł
Zasiłki okresowe (liczba osób)	31	33	21
Kwota świadczeń (PLN)	74 674	77 556	61 198

Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem (liczba rodzin)	98	102	102
- liczba osób w rodzinach	218	222	222
- w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej (liczba rodzin)	72	68	68

- liczba osób w rodzinach	126	109	109
---------------------------	-----	-----	-----

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin objętych pracą socjalną była zbliżona.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej rodzinom w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024 okazały się: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 7. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2022-2024 Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2022	2023	2024
Ubóstwo	56	39	24
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	21	17
w tym: Wielodzietności	27	21	17
Bezrobocie	14	11	7
Niepełnosprawność	36	32	27
Długotrwała lub ciężka choroba	55	54	35
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	22	20	19
Przemoc domowa	0	1	1
Alkoholizm	10	10	6
Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	2
Zdarzenie losowe	2	0	1

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. W 2024 roku pomoc finansową z tego tytułu otrzymało 35 rodzin. W 2022 roku 2 osób wymagających

całodobowej opieki z powodu choroby i niepełnosprawności przebywało w domu pomocy społecznej, w 2023 roku w DPS przebywały 4 osoby, natomiast w 2024 roku 5 osób przebywało w domu pomocy społecznej. W 2022 roku łącznie usługami opiekuńczymi objęto 2 osoby, 2023 roku usługami opiekuńczymi objęto 1 osobę, w 2024 roku nie było takich osób. Drugim co do częstości występowania powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024 było ubóstwo. W 2024 roku 24 rodzinom przyznano pomoc finansową z tego powodu. W ramach wypłaconych świadczeń rodzinnych wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka oraz opłacano składki emerytalno - rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych.

Tabela 8. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka 2022-2024. Źródło: Dane OZPS Gminy Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	167	138	126
Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem	855 765,94 zł	707 651,07 zł	636 270,84 zł

W ramach zadań wynikających z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów OPS wypłaca świadczenie alimentacyjne. W 2024 roku 10 osób w 9 rodzinach korzystało z tego świadczenia.

OPS wypłaca także świadczenia w ramach programu wsparcia dla rodzin na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Ośrodek realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

W celu pomocy rodzinom dotkniętym ubóstwem OPS w Lipnicy Wielkiej realizuje Program „Posiłek w szkole i w domu”. Głównym założeniem Programu jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Wsparcie oferowane jest w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Tabela 9. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.
Źródło: Dane OPS w Lipnicy Wielkiej.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób pobierających zasiłek celowy	48	54	22
kwota świadczeń	77 760 zł	69 630 zł	36 135 zł
liczba osób korzystająca z posiłku	64	61	53
kwota świadczeń	57 101 zł	63 332 zł	51 514 zł

OPS kwalifikuje osoby do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W 2022 roku pomoc żywnościową otrzymało 126 rodzin (308 osób). W 2023 roku wsparciem w tej formie objęto 118 rodzin (262 osoby), w 2024 roku 130 rodzin (350 osób). OPS współpracował w tym zakresie z Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Żywność wydawana była 2 razy w roku.

Problemem, z którym borykają się mieszkańcy gminy jest także niepełnosprawność. W 2024 roku 27 rodzinom przyznano pomoc pieniężną z tego powodu. W 2023 roku z programu Asystent Osoby z Niepełnosprawnością korzystało 14 osób z niepełnosprawnością, w 2024 roku z programu korzystało 11 osób z niepełnosprawnością. W gminie realizowany był także program Opieka Wytechnieniowa. Z opieki wytechnieniowej w 2023 roku korzystało 7 osób z niepełnosprawnością, a w 2024 roku z programu korzystało 12 osób z niepełnosprawnością.

Problemem dotyczącym mieszkańców gminy, który ściśle wiąże się z ubóstwem jest bezrobocie. W gminie Lipnica Wielka na 1000 mieszkańców pracuje 44 osób. 75,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 24,8% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Lipnica Wielka wynosiło w 2024 roku 4,8% (4,8% wśród kobiet i 4,8% wśród mężczyzn). W 2023 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Lipnica Wielka wynosiło 5 858,04 PLN, co odpowiada 77.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lipnica Wielka 208 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 18 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -190. 26,8% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Lipnica Wielka pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,4% w przemyśle i budownictwie, a 18,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia,

informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).²

Jak wskazują dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci zasiłku okresowego z powodu bezrobocia na przestrzeni trzech lat zmniejszyła się. W 2024 roku pomoc finansową z tego tytułu przyznano 7 rodzinom.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w postaci zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Rok	2022	2023	2024
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	5	4	2
Liczba rodzin	5	4	2
Liczba osób w rodzinach	13	7	3

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem) w latach 2022-2024: w 2022 roku – 12%, w 2023 roku – 9%, w 2024 roku – 8%.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Lipnica Wielka zwiększyła się.

Tabela 11. Bezrobocie w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024 (stan na 31.XII.). Źródło: Statystyki PUP w Nowym Targu.

Rok	2022	2023	2024
Liczba bezrobotnych ogółem	61	67	88
Bezrobotne kobiety	34	34	45
Długotrwale bezrobotni	19	10	17

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Lipnica Wielka w 2024 roku wynosiła 88 osób, w tym 51 % stanowiły kobiety, a 49% mężczyźni.

² https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lipnica_Wielka

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2024 roku pomoc finansową z tego tytułu wypłacono 19 rodzinom.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych GOPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. W latach 2023-2024 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał jednego asystenta rodziny no 0,5 etatu, Asystent w 2023 roku objął swym wsparciem 7 rodzin, w których przebywało 17 dzieci, a w 2024 roku 8 rodzin, w których wychowuje się 17 dzieci. Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. W 2024 roku 6 dziei z terenu gminy przebywało w rodzinach zastępczych.

Problemem społecznym występującym w rodzinach w Gminie Lipnica Wielka jest uzależnienie od alkoholu. W 2024 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyli 9 spotkań, były to w szczególności spotkania zespołów roboczych dotyczące rozmów z osobami uzależnionymi, a także spotkania ogólne członków w związku z planowaniem pracy Komisji, opiniowaniem wniosków o wydanie zezwolenia na handel alkoholem oraz przygotowaniem wniosków do Sądu Rejonowego o objęcie przymusowym leczeniem odwykowym. Komisja nadzorowała w 2024 roku łącznie 17 osób uzależnionych od alkoholu. W ramach tego nadzoru zapraszano osoby uzależnione na spotkania, oraz kontaktowano się telefonicznie z członkami rodzin uzależnionych, w zakresie udzielania porady i wsparcia. Wspierano także rodziny w zakresie skierowania uzależnionego na leczenie odwykowe. W 2024 roku wsparcie finansowe z powodu alkoholizmu udzielono 6 rodzinom..

Na terenie gminy działa Punkt Informacji i Wsparcia dla Rodzin, który oferuje pomoc psychologiczną, terapeutyczną i socjalną (dyżury specjalistów: psycholog, terapeuta ds. uzależnień, pracownicy socjalni). W roku 2024 terapeuta pełnił 23 dyżury stacjonarne. Łącznie w trakcie dyżuru udzielono pomocy w formie 50 bezpośrednich rozmów dla 21 osób uzależnionych lub członków ich rodzin. W trakcie tych spotkań oraz dodatkowych rozmów telefonicznych terapeuta zdiagnozował 7 ofiar przemocy domowej.

Kolejnym problemem, który dotyka rodziny w Gminie Lipnica Wielka jest przemoc domowa. W roku 2024 odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Zespołu wpłynęły formularze „Niebieskie Karty – A” z 9 rodzin w związku z tym powołano grupy

diagnostyczno- pomocowe w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust.8. Zakończono procedurę „Niebieskie Karty” w 5 rodzinach wobec stwierdzenia ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu jej dalszego stosowania wobec małoletnich dzieci. Jednocześnie podjęto w tych rodzinach działania monitorujące tj. kontynuowanie kontroli stanu bezpieczeństwa osoby doświadczającej przemocy oraz małoletnich dzieci przez dzielnicowego, dalsze poradnictwo i niezbędne wsparcie w zależności od potrzeb.

Tabela 12. Liczba ujawnionych przypadków przemocy domowej. Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Lipnica Wielka.

Wybrane kategorie	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	13	11	11
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy	10	3	13
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania	10	3	12

W latach 2023 i 2024 wsparcie finansowe z powodu przemocy domowej udzielono jednej rodzinie.

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Lipnica Wielka znajdują się rodziny, których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. W 2022 i 2023 roku wsparciem objęto 1 rodzinę, w roku 2024 – 2 rodziny.

Mieszkańcy gminy Lipnica Wielka w przeprowadzonej w 2025 roku ankiecie zostali zapytani o problemy społeczne, które ich zdaniem występują w gminie.

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to: uzależnienie od mediów (76%), alkoholizm (64%), narkomania (35%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Lipnica Wielka (odpowiedź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to: bezdomność (73%), problemy mieszkaniowe (51%), ubóstwo (49%).

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Lipnica Wielka mieszkańcy uznali:

- wśród osób z niepełnosprawnością:

1. Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnością – 39,8%;
  2. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) – 38,1%;
  3. Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych – 35,6%.
- wśród dzieci i młodzieży:
    1. Uzależnienie od multimediów (np. komputer, telefon, konsole do gier) – 70,3%;
    2. Palenie papierosów, e-papierosów – 35,6%;
    3. Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego – 34,7%.
  - wśród rodzin:
    1. Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych – 52,5%;
    2. Alkoholizm – 45,8%;
    3. Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 44,9%.

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to: niski poziom umiejętności wychowawczych – 65,3%, uzależnienia – 61,9%, niepełna rodzina – 51,7%.

- wśród osób starszych:
  1. Choroby – 67,8%;
  2. Izolacja społeczna (samotność) – 61%;
  3. Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych – 28,8%.

51,7% ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) w gminie jest raczej wystarczająca (wskazania tak i raczej tak). Natomiast 19,5% osób badanych uważa, że oferta pomocy jest niewystarczająca (wskazania nie i raczej nie), 28,8% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”.

- Na pytania dotyczące zjawiska przemocy ankietowani odpowiadali następująco.

43,2% spośród respondentów uważa, że w gminie występuje zjawisko przemocy domowej, jednocześnie 16,9% badanych było ofiarą przemocy. 40,7% ankietowanych zna w gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa, a 24,6% było świadkiem przemocy domowej.

II. Odbiorcy Programu.

Odbiorcami programu są:

- 1) Rodziny przeżywające wielorakie trudności, w tym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego.
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia, w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

III. Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Lipnica Wielka w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- Urząd Gminy Lipnica Wielka,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Policja,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu ,
- Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu,
- Punkt Informacji i Wsparcia dla Rodzin,
- placówki oświatowe gminne i powiatowe,
- placówki kulturalne gminne i powiatowe,
- świetlice,
- placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy, powiatu i województwa,
- organizacje pozarządowe,
- Sąd Rejonowy w Nowym Targu,
- kuratorzy,
- instytucje doradcze i szkoleniowe,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Nowym Targu,
- Centrum Zdrowia Psychicznego dla dorosłych w Nowym Targu,
- oraz inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu.

IV. Planowanie działań.

1. Obszary priorytetowe Gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Zgodnie z zapisami w ustawie, rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie polegające w szczególności, na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Biorąc pod uwagę obszar merytoryczny, którego dotyczy Program, można wyróżnić następujące obszary priorytetowe:

- dzieci i młodzież
- rodziny

Obszary te mają swoje odzwierciedlenie w celach ujętych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica Wielka na lata 2026-2035, gdzie jako priorytetowe wyodrębniono 4 obszary, które uznano za najważniejsze w realizacji wizji rozwoju Gminy. Są to:

- 1) Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.
- 2) Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
- 3) Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób z niepełnosprawnościami.
- 4) Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.

2. Oczekiwane rezultaty realizacji Programu.

Przewiduje się, iż realizacja Programu wpłynie na:

- poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy domowej, rodzin z uzależnieniami;
- poprawę współpracy rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
- wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
- rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny;
- deinstytucjonalizację usług społecznych zmierzającą do zmiany w kierunku wsparcia środowiskowego zamiast opieki instytucjonalnej, rozwijanie usług dostosowanych do potrzeb rodzin, w tym opieki w miejscu zamieszkania, usług sąsiedzkich.

3. Cele i harmonogram wdrażania Programu.

- **RODZINY**

Cel strategiczny: Rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zamieszkujących w Gminie Lipnica Wielka, w szczególności zagrożonych lub przeżywających trudności w pełnieniu swojej funkcji.

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Wykonawca	Budżet	Harmonogram realizacji		
					2026	2027	2028
Działania wspierające rodzinę w podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia.	Szkolenia zawodowe zwiększające szanse na rynku pracy.	- ilość przeszkolonych osób - ilość zrealizowanych szkoleń, - ilość osób, które uzyskały zatrudnienie	GOPS , NGO, PUP, instytucje doradczo - szkoleniowe	Środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Przeciwdziałanie uzależnieniom.	Edukacja rodziców i sprzedawców w zakresie uzależnień.	- ilość podjętych działań - ilość osób objętych działaniami	NGO, placówki oświatowe, GKRPA, poradnie leczenia uzależnień, GOPS	Środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Promocja zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów.	- ilość imprez bezalkoholowych - ilość działań edukacyjnych - ilość osób objętych działaniami	GOPS, UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Pomoc specjalistyczna dla osób uzależnionych	- ilość punktów świadczących pomoc	NGO, GKRPA, GOPS	Środki własne,	X	X	X

		specjalistyczną dla osób uzależnionych - ilość osób, którym udzielono wsparcia		środki zewnętrzne			
Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej.	Dożywianie dzieci w placówkach oświatowych.	- ilość osób objętych działaniami	GOPS , NGO, sponsorzy	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Pomoc finansowa i w naturze.	- ilość rodzin objętych pomocą	GOPS , NGO, sponsorzy	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Stypendia dla zdolnych dzieci z ubogich rodzin.	- ilość osób objętych działaniami	UG, NGO	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Podniesienie wydolności wychowawczej rodziny.	Wsparcie specjalistyczne rodzin wielodzietnych.	- ilość rodzin objętych wsparciem, - rodzaj udzielonego wsparcia	GOPS , NGO, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje kościelne	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

	Działania służące podniesieniu kompetencji rodziny w radzeniu sobie z problemami – treningi kompetencji społecznych, treningi radzenia sobie ze stresem, treningi zastępowania agresji i inne.	- ilość organizowanych spotkań - ilość osób biorących udział w spotkaniach	GOPS, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, organizacje kościelne	środki własne środki zewnętrzne	X	X	X
	Działania edukacyjne na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	- ilość podjętych działań - ilość uczestników spotkań	NGO, ZI, placówki oświatowe, GOPS, Policja, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	- ilość podjętych wspólnych działań edukacyjnych - ilość osób objętych działaniami	UG, Policja, GKRPA, GOPS, ZI, NGO, instytucje kościelne, sąd, kuratorzy, placówki specjalistyczne	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Działania służące integracji rodziny i przeciwdziałanie rozpadowi rodzin.	Kultywowanie więzi rodzinnych, spotkania międzypokoleniowe, festyny rodzinne.	- ilość zorganizowanych spotkań - ilość osób biorących udział w spotkaniach	placówki kulturalne, GOPS, placówki oświatowe, UG, GKRPA, NGO	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Zatrudnienie asystenta rodziny i pomoc rodzinom dotkniętym kryzysem	- ilość opracowanych i realizowanych planów pracy z rodziną - ilość podjętych działań	GOPS	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

		interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, - ilość godzin indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci					
	Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin w kryzysie, pomoc mediatora.	- ilość zorganizowanych porad - ilość rodzin objętych pomocą asystenta rodziny - ilość rodzin korzystających z mediacji - ilość rodzin objętych działaniami	GOPS, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, sąd, NGO, kuratorzy, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.	- ilość prowadzonych monitoringów w rodzinach w skali roku	GOPS	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.	Utrzymywanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów.	- ilość rodzin objętych działaniami	asystent rodziny, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	środki własne,	X	X	X
	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	- ilość rodzin objętych działaniami	OPS , sąd	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Współpraca asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej.	- ilość przygotowanych planów - ilość dzieci objętych działaniami	asystent rodziny, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.	- ilość rodzin objętych działaniami - ilość przygotowanych planów	asystent rodziny, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Organizowanie treningów rodzicielskich, pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy	- ilość rodzin objętych działaniami - ilość zorganizowanych treningów	NGO, instytucje szkoleniowe, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, OPS, PCPR	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

	dziecka.						
	Udział asystenta rodziny/pracownika socjalnego w okresowej ocenie sytuacji dziecka, której dokonuje organizator pieczy zastępczej.	- ilość spotkań - ilość raportów z oceny	asystent rodziny, pracownik socjalny, organizator pieczy zastępczej	środki własne,	X	X	X
	Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci.	- ilość wspartych rodzin	OPS, UG	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Rozwój kompetencji specjalistycznej kadry zajmującej się pomocą rodzinie.	Szkolenia i doradztwo dla pracowników instytucji zajmujących się pomocą rodzinie.	- ilość szkoleń - ilość osób biorących udział w szkoleniach	OPS, PCPR, NGO, instytucje szkoleniowe	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Uczestnictwo w konferencjach specjalistycznych.	- ilość konferencji - ilość osób biorących udział w konferencjach	OPS , PCPR	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

• **DZIECI I MŁODZIEŻ**

Cel strategiczny: Zapewnienie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Lipnica Wielka

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Wykonawca	Budżet	Harmonogram realizacji		
					2026	2027	2028
Działania podnoszące poziom bezpieczeństwa w gminie oraz zapobieganie uzależnieniom.	Prowadzenie spotkań oraz programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem, lękiem.	- ilość przeprowadzonych zajęć, spotkań, - ilość osób korzystających z zajęć	Policja, placówki oświatowe, GKRPA, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, instytucje szkoleniowe, poradnie leczenia uzależnień, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Prowadzenie programów pomocy dla dzieci i młodzieży dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi, w tym od komputera, Internetu.	- ilość przeprowadzonych zajęć, - ilość osób korzystających z zajęć	placówki oświatowe, GKRPA, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnie leczenia uzależnień, instytucje szkoleniowe, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

	Organizowanie wycieczek letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym.	- ilość zorganizowanych wycieczek - ilość osób objętych działaniami	GKRPA, OPS, NGO	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Organizowanie akcji poprawiających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie przestępstwom na tle seksualnym, sposoby radzenia sobie z przemocą w grupach rówieśniczych, w rodzinie, cyberprzemoc.	- ilość prelekcji, zajęć, zorganizowanych akcji - ilość osób objętych działaniami edukacyjnymi	Policja, OPS, UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, instytucje szkoleniowe, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Promocja pozytywnych wzorców zachowań.	Zagospodarowanie czasu wolnego: wolontariat, zajęcia pozalekcyjne, organizacje zajęć ukierunkowanych na rozwój osobowościowy dzieci i młodzieży.	- ilość zorganizowanych zajęć - ilość osób objętych zajęciami - ilość wolontariuszy	OPS, UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

	Organizacja zajęć podnoszących aktywność, zaradność życiową.	- ilość zorganizowanych zajęć - ilość osób objętych działaniami edukacyjnymi	OPS , UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Integracja społeczna dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.	Organizacja grup i klas integracyjnych.	- ilość zorganizowanych grup/klas integracyjnych - ilość osób z niepełnosprawnością objętych działaniami	placówki oświatowe	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Wyrównywanie szans edukacyjnych.	Stypendia dla szczególnie uzdolnionych dzieci i młodzieży.	- ilość przyznanych stypendiów	UG, NGO, placówki oświatowe	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Specjalne programy dla dzieci i młodzieży zdolnej.	- ilość osób objętych działaniami - ilość realizowanych programów	placówki oświatowe, placówki kulturalne, NGO	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej,	- ilość dzieci	OPS	środki własne	X	X	X

niewydolnych opiekuńczo.	regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.						
	Praca specjalistyczna z dziećmi z rozbitych rodzin.	- ilość dzieci objętych opieką - ilość spotkań specjalistycznych	OPS, NGO, Poradnia psychologiczno- pedagogiczna, pedagog szkolny, psycholog	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

4. Źródła finansowania Programu.

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

- budżet Gminy Lipnica Wielka,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Gminę Lipnica Wielka i jej jednostki na 2026 rok określone są w uchwale budżetowej na rok 2026.

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej do wysokości 50 % wydatków przeznaczonych na realizację zadania. W przypadku środków pochodzących z programów rządowych wysokość dotacji nie może przekroczyć 70 % wydatków.

Wydatki poniesione na realizację zadań w 2026 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2027 – 2028. Szacowane koszty realizacji programu:

2026 rok – 69 189,00 zł

2027 rok – 72 649,00 zł

2028 rok – 76 281,00 zł

V. Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń.

Monitoring i ewaluacja programów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez, np. zmianę regulacji prawnych, powstanie nowych problemów społecznych. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- Zespół wdrażający Gminny Program Wspierania Rodziny, który jest tożsamy z Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Roczna ocena wdrażania Programu.

Zespół wdrażający Program będzie spotykał się raz w roku, by ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań (monitoring realizacji Programu). Zespół swoją ocenę przedstawi wójtowi do końca lutego każdego roku począwszy od roku 2026, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań. Zespół również będzie wnioskował o aktualizację Programu i/lub przyjęcie nowych celów strategicznych, operacyjnych czy zadań.

Wskaźniki realizacji poszczególnych zadań zostały wskazane przy opisie zadań. Ważne z punktu realizacji celów programu są również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Program będzie podlegał ewaluacji na koniec jego realizacji. Ewaluacja powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane,
- przyczynić się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują,
- pomóc odpowiedzieć na pytanie: czy zadania realizowane w ramach Programu były skuteczne.

Sposób kontroli realizacji Programu:

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Lipnica Wielka składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie przez GOPS sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spis tabel

<i>Tabela 1. Liczba uczniów i nauczycieli w szkołach dla których organem prowadzącym jest Gmina Lipnica Wielka. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.</i>	6
<i>Tabela 2. Liczba uczniów objętych kształceniem specjalnym. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.</i>	7
<i>Tabela 3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	8
<i>Tabela 4. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	8
<i>Tabela 5. Zasiłki stałe i okresowe. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	9
<i>Tabela 6. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	9
<i>Tabela 7. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2022-2024 Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	10
<i>Tabela 8. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka 2022-2024. Źródło: Dane OZPS Gminy Lipnica Wielka.</i>	11
<i>Tabela 9. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”. Źródło: Dane OPS w Lipnicy Wielkiej.</i>	12
<i>Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w postaci zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	13
<i>Tabela 11. Bezrobocie w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024 (stan na 31.XII). Źródło: Statystyki PUP w Nowym Targu.</i>	13
<i>Tabela 12. Liczba ujawnionych przypadków przemocy domowej. Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Lipnica Wielka.</i>	15